

NOTITIE

Aanvullend onderzoek vleermuizen, vissen en inspectie potentie broedvogels aan de Noordeinde 61 te Roelofarendsveen (1/2)

Opdrachtgever	Buro SRO, dhr. M. de Weerd
Projectcode	BE/2014/094/no1
Auteur(s)	ing. C.J. Blom
Datum	9 oktober 2014
Status	Concept

1. Aanleiding

Holland Huis BV is voornemens om 42 appartementen te ontwikkelen aan de Noordeinde 61 te Roelofarendsveen. Op de locatie staat momenteel een voormalig bankgebouw van de Rabobank Groep. Zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde zijn parkeerplaatsen gesitueerd. Op een beperkte groenstrook na is het gehele terrein verhard.

Omdat de voorgenomen activiteiten mogelijk een negatief effect zouden kunnen hebben op aanwezige (beschermde) flora en fauna is in het kader van de Flora en faunawet (2002) een ecologische quickscan uitgevoerd door Laneco (Van Pijkeren, 2014). Uit dit onderzoek bleek dat mogelijk negatieve effecten op zouden kunnen treden voor vleermuizen, vissen en broedvogels. De te slopen opstallen plangebied bieden mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen, de watergang is potentieel habitat voor kleine modderkruiper en bittervoorn en de overstorten zijn potentieel geschikt als nestlocatie voor huismus en gierzwaluw.

De ruimtelijke onderbouwing van beoogde bestemmingsplanwijziging wordt opgesteld door Buro SRO. Namens Buro SRO heeft de heer M. de Weerd, Blom Ecologie verzocht om de benodigde veldbezoeken uit te voeren naar de aanwezigheid van vleermuizen, vissen en inspectie van overstorten. In deze notitie worden de resultaten van het eerste veldbezoek beschreven. Ten behoeve van het vleermuisonderzoek dienen in 2015 nog twee veldbezoeken te worden uitgevoerd (Van Pijkeren, 2014).

In dit onderzoek zijn de volgende twee hoofdvragen centraal gesteld:

- *Is het plangebied onderdeel van het habitat van vleermuizen, kleine modderkruiper, bittervoorn, huismus of gierzwaluw?*
- *Op welke wijze maken deze soorten gebruik van de planlocatie? Zijn er vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageer- en vliegroutes aanwezig?*

2. Onderzoeksmethodiek

Vleermuizen

De uitvoering van het veldbezoek ten behoeve van vleermuizen is uitgevoerd conform de richtlijnen uit het vleermuisprotocol (Anonymus, 2013). Tijdens het veldbezoek op 6 oktober 2014 zijn geluids- en zichtwaarnemingen verzameld (foto en optisch en e.v.t. boomcamera). De weersomstandigheden waren: 13 °C, 8/8 bewolkt, wind 1-3 Bft en geen tot lichte neerslag. Nadere analyse van opgenomen geluiden met behulp van BATSOUND heeft niet plaatsgevonden.

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector, type Petterson 240x. Dit type is hetrodyne en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de sonargeluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-05.

Kleine modderkruiper en bittervoorn

Het onderzoek naar kleine modderkruiper en bittervoorn is uitgevoerd volgens de richtlijnen uit de soortenstandaards en RAVON (Anonymus, 2011a & d). De optimale onderzoeksperiode is van april t/m oktober. Met behulp van een schepnet (model raven) is op kansrijke plaatsen gezocht naar de soorten. Het veldbezoek is uitgevoerd op 6 oktober 2014 in combinatie met het vleermuisonderzoek en de inspectie van de overstorten.

Inspectie overstorten

Alle overstorten zijn visueel geïnspecteerd vanaf het dak. Hierbij is gelet op sporen van huismus en gierzwaluw. De inspectie is uitgevoerd op 6 oktober 2014 in combinatie met het onderzoek naar vleermuizen, kleine modderkruiper en bittervoorn.

3. Resultaten

Vleermuizen

Gedurende het veldbezoek van 18.55-21.05 zijn diverse waarnemingen gedaan van gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* en een waarneming van laatvlieger *Eptesicus serotinus*. Onderstaand volgt een korte beschrijving van de waarnemingen (chronologisch) en een ecologische interpretatie hiervan.

Tijdens het onderzoek zijn meerder rondes gelopen rondom het gebouw en op de parkeerplaatsen. Van 19.31-19.38 was er sprake van lichte motregen. Betreffende de waarnemingen is onderscheid gemaakt tussen passerende vleermuizen (korte waarneming van pulsen) en foeragerende vleermuizen (langdurig waarneming van pulsen met *feeding buzz*). De volgende (zicht)waarnemingen hebben plaatsgevonden:

- 19.36-19.37 foeragerende gewone dwergvleermuis tussen woning (Noordeinde 59a) en het bankgebouw aan de wegzijde.
- 19.41 passerende gewone dwergvleermuis aan voorzijde bankgebouw
- 19.47 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij parkeerplaats
- 19.50 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij watergang
- 19.54-19.55 foeragerende gewone dwergvleermuis aan voorzijde bankgebouw
- 19.59 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij parkeerplaats
- 20.02 passerende gewone dwergvleermuis tussen woning (Noordeinde 59a) en het bankgebouw
- 20.05-20.08 foeragerende gewone dwergvleermuis t.h.v. grasveld (langs Noordeinde 65 t/m 65c)
- 20.10 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij parkeerplaats
- 20.18 passerende gewone dwergvleermuis nabij woning (Noordeinde 59a) aan wegzijde
- 20.24 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij parkeerplaats
- 20.29 passerende gewone dwergvleermuis en laatvlieger t.h.v. grasveld (langs Noordeinde 65 t/m 65c)
- 20.31 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw
- 20.45 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij watergang
- 20.52-20.58 foeragerende gewone dwergvleermuis t.h.v. grasveld (langs Noordeinde 65 t/m 65c)
- 21.00 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij parkeerplaats
- 21.02 passerende gewone dwergvleermuis aan achterzijde bankgebouw nabij parkeerplaats
- 21.05 passerende gewone dwergvleermuis aan voorzijde bankgebouw

De gewone dwergvleermuis is een typische gebouwbewonende soort. De soort gebruikt ruimten onder daken, in spouwruimtes en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar- en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). Gedurende het veldbezoek is de aanwezigheid van een vaste rust- en of verblijfplaats in het bankgebouw vooralsnog niet vastgesteld; in- en/of uitvliegende en op locatie roepende en zwermdende dieren zijn niet waargenomen.

De laatvlieger is een tevens typische gebouwbewonende vleermuis. De soort gebruikt ruimten onder daken, in spouwruimtes en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar- en overwinteringslocatie. Gebouwen worden soms gebruikt als baltslocatie (Dietz et al., 2011). De soort gebruikt als foerageergebied met name open plekken in een structuurrijke omgeving. Er is slechts 1 overvliegende laatvlieger waargenomen (figuur 1, locatie A). Ook ten aanzien van laatvlieger zijn vooralsnog geen negatieve effecten te verwachten.

Figuur 1 Locaties met de meeste waarnemingen van vleermuizen gedurende het veldbezoek op 6 oktober 2014 (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Kleine modderkruiper en bittervoorn

Tijdens de schepnetinventarisatie zijn geen vissen aangetroffen. De optimale periode van inventariseren is van april tot en met oktober. De inventarisatie heeft net buiten deze optimale periode plaatsgevonden.

Bij het inventariseren is gelet op typische elementen die de bittervoorn en kleine modderkruiper prefereren omdat dit de meest kansrijke plaatsen zijn waar de soorten kunnen worden aangetroffen. Typische elementen in het habitat van de bittervoorn zijn: zoetwatermossels, goed ontwikkelde oever- en watervegetatie, minimale waterdiepte van 45 cm en bodems met matige sliblaag (Anonymus, 2011a). Voor de kleine modderkruiper zijn dit: ondiepe oeverzones, bij voorkeur hard bodemsubstraat of dunne sliblaag en een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie (Anonymus, 2011d).

In de watergang waren deze elementen nauwelijks aanwezig. Op enkele plaatsen zijn wortelstokken en bladeren van waterlelie aanwezig. Aan de Noordeinde is een klein deel van het oppervlak begroeid met kroos. Tevens is hier allerhande zwerfafval aangetroffen. De bodem bestaat uit een dikke laag fijn en zuurstofloos slib (sulfidegeur). De oevers zijn op de meeste plaatsen beschoeid wat ongunstig is voor veel aquatische fauna.

Het ontbreken van waarnemingen tijdens de inventarisatie tekent dat de watergang matig tot ongeschikt onderdeel is van het leefgebied van vissen. Ondanks het gegeven dat de inventarisatie buiten de optimale periode heeft plaatsgevonden mag hieruit in combinatie met het ontbreken van typische elementen afgeleid worden dat de watergang geen essentiële betekenis kan hebben voor de soorten. Significant negatieve effecten ten aanzien van kleine modderkruiper en bittervoorn kunnen dan ook worden uitgesloten. In het kader van de algemene Zorgplicht wordt geadviseerd om de werkwijze dusdanig in te richten dat aanwezige fauna zich kan verplaatsen naar andere delen van het watersysteem. Ten aanzien van de nieuw te graven watergang wordt geadviseerd deze eerst te realiseren en vervolgens te ontsluiten.

figuur 2 Op enkele plaatsen in de watergangen zijn wortelstokken van waterlelie aangetroffen verder ontbreken elementen die van essentiële betekenis zijn voor kleine modderkruiper en bittervoorn. Alle geïnspecteerde overstorten zijn open en ongeschikt voor huismus en gierzwaluw. Sporen van gebruik zijn tevens nergens waargenomen.

Inspectie overstorten

Alle overstorten zijn geïnspecteerd op de sporen van gebruik als nestlocatie door huismus, gierzwaluw en/of andere vogels. Sporen die kunnen wijzen op gebruik als nestlocatie zijn onder andere: veren, eierschalen en nestmateriaal. In geen van de overstorten zijn dergelijke sporen aangetroffen.

Gelet op de technische situatie en de eisen die huismus en gierzwaluw aan de nestlocatie stellen wordt gebruik ook niet waarschijnlijk geacht. De overstorten zijn aan beide zijden open waardoor tocht ontstaat en de kans op predatie van eieren, jongen en oudervogels vanaf het dak groot is. Tevens is er een reële kans dat bij hevige regenval het nest uit de overstort spoelt. Broedgevallen van huismus en gierzwaluw in de overstorten kunnen worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet van toepassing.

Overige waarnemingen

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal overvliegende kauwen waargenomen. In de schermperiode zijn twee merels en een Turkse tortel waargenomen in de stuiken tussen het bankgebouw en de watergang. Waarschijnlijk overnachten (roesten) de vogels in deze struiken. De rustplaats van merels en Turkse tortels zijn overigens niet beschermd.

4. Conclusies

Vleermuizen

Tijdens het eerste veldbezoek ten behoeve van vleermuizen is gebruik van het bankgebouw of andere essentiële functies voor vleermuizen niet vastgesteld. Na de uitvoering van de geplande veldbezoeken kan een eindoordeel worden gegeven over de functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen.

Kleine modderkruiper en bittervoorn

Gedurende de inventarisatie naar het voorkomen van bittervoorn en kleine modderkruiper zijn geen vissen aangetroffen. Op basis van het ontbreken van waarnemingen en de matige geschiktheid voor de soorten kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten. Ten aanzien van de algemene Zorgplicht wordt geadviseerd om de watergang vanaf de Noordeinde te dempen en de nieuwe watergang pas te ontsluiten als deze in het geheel is gerealiseerd.

Inspectie overstorten

Er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op het gebruik van de overstorten als nestlocatie door huismus en gierzwaluw. Op basis van de fysieke situatie en de geprefereerde nestlocatie van beide soorten kunnen broedgevallen worden uitgesloten. De voorgenomen ontwikkelingen hebben dan ook geen negatief effect op huismus en gierzwaluw.

5. Literatuur

- Anonymus, 2011a. Bittervoorn – *Rhodeus amarus*. Soortenstandaard, Dienst Regelingen – Ministerie van EL&I, Den Haag
- Anonymus, 2011b. Gewone dwergvleermuis – *Pipistrellus pipistrellus*. Soortenstandaard, Dienst Regelingen – Ministerie van EL&I, Den Haag
- Anonymus, 2011c. Gierzwaluw – *Apus apus*. Soortenstandaard, Dienst Regelingen – Ministerie van EL&I, Den Haag
- Anonymus, 2011d. Kleine modderkruiper – *Cobitis taenia*. Soortenstandaard, Dienst Regelingen – Ministerie van EL&I, Den Haag
- Anonymus, 2011e. Huismus – *Passer domesticus*. Soortenstandaard, Dienst Regelingen – Ministerie van EL&I, Den Haag
- Anonymus, 2013. Vleermuisprotocol 2013. Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Dienst Landelijk Gebied – www.vleermuisprotocol.nl
- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Pijkereen, D. van, 2014. Quick scan flora en fauna Noordeinde 61 te Roelofarendsveen. Laneco, Ede

Websites en links

www.vleermuisprotocol.nl
www.ravon.nl
www.soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl

We hopen u met deze notitie voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'C.J. Blom', written over a light blue rectangular background.

ing. C.J. Blom,
BLOM ECOLOGIE

© BLOM ECOLOGIE
KERKSTRAAT 4 - 4181 AB WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.